
Kanegelo ye e bolela ka Bonisile John Kani.

O belegwe ka 1943 go la New Brighton, toropong ya Gqeberha. O bontšhitše lerato la go ba moraloki le go rata dikanegelo go tloga bonnyaneng bja gagwe.

Mošemane yo wa go tšwa Kapa Bohlabelo o ile a gola a ba moraloki, mongwadi le molaodi wa go tuma.

Koko wa John ke yena a mo tsebišitšego lefase la dikanegelo.

O be a mo anegela dinonwane tše dintši a ba a mo ruta go hlama dikanegelo.

Koko wa John o be a anega dikanegelo mantšiboa a mangwe le a mangwe.

E be e le dikanegelo tša go tšoša tša go bolela ka moloi wa meno a matelele le dinala tše ditelele.

Ka letšatši le lengwe, koko wa gagwe o ile a kgopela John gore a mo anegele kanegelo.

John a thoma ka go re, "Kgalekgale go be go na le mokgekolo yo a bego a phela a nyaka gore bana ba mo anegele dikanegelo!"

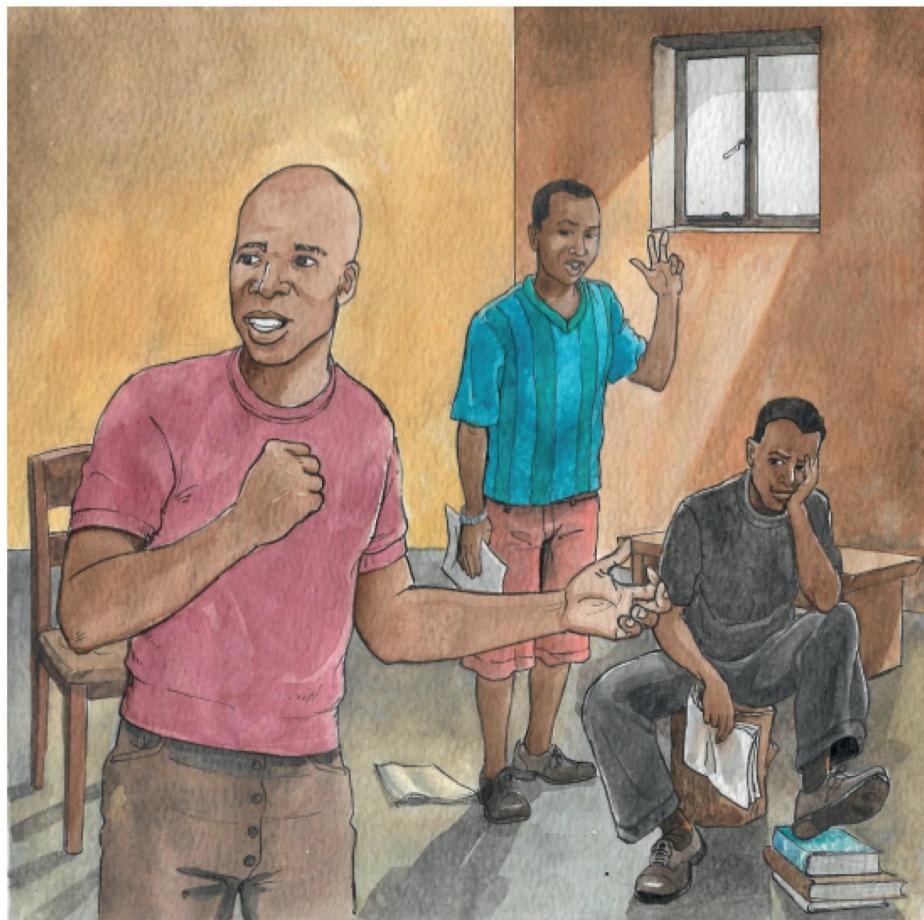
John o be a ipshina ka go anega dikanegelo. O ile a thoma go raloka dipapading tša sekolo. Papadi ke kanegelo yeo e diragatšwago ke baraloki.

Baraloki ba kgona go fetola mantšu a bona le go itira batho ba bangwe. Ba kgona go raloka bjalo ka batho ba go fapana dipapading le difiliming.

Ge John a sa le moswa, o be a lebelela difilimi le bagwera ba gagwe bao ba bego ba sa kwešše Seisemane gabotse.

O be a tolokela bagwera ba gagwe poledišano le go raloka dikarolo tša baraloki ba go fapafapana.

John o ile a šoma femeng ka morago ga go fetša sekolong se se phagamego.

O ile a kopana le sehlopha sa baraloki ba bathobaso bao ba bego ba šoma mešomo ye mengwe.

John o rile, "Re be re se sehlopha sa baraloki ba difilimi fela. Re be re le mašole ao a bego a šomiša sefala go ba kgahlanong le diphošo."

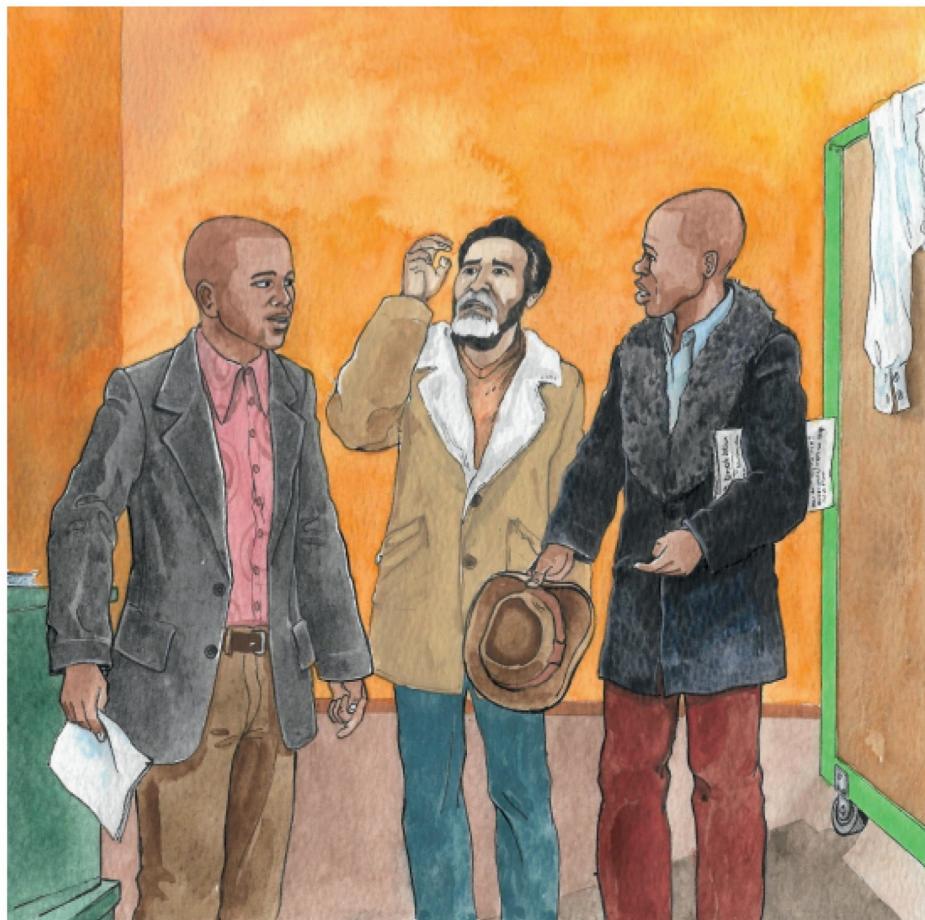

Ka yona nako yeo, John o ile a ba mogwera wa mmakgonthe le Winston Ntshona. Ba ile ba thoma go hlama dipapadi mmogo.

Ba ralokile sehlopheng sa papadi ya Serpent Players.

Papapdi ya sehlopha se ya mathomo e be e le ka gare ga molete wa noga wa go hloka selo kua dizoo tša Gqeberha.

Ke ka fao ba ipitšago gore ke bona di Serpent Players.

Athol Fugard, e lego moraloki le mongwadi, ke yena a beakantšego sehlopha sa Serpent Players.

Athol, John le Winston ba šomile mmogo go hlama dipapadi tše pedi tše bohlokwa ka 1970.

Dipapadi di be di bolela ka ditlamorago tša kgethologanyo go Bathobaso.

Dipapadi tše di bitšwa 'Sizwe Banzi is Dead' le 'The Island.'

'Sizwe Banzi is Dead' e bolela ka melao ya boitsebišo, mola Bathobaso ba be ba swanetše go sepela ba swere lengwalo la boitsebišo leo le bego le bitšwa dompase.

Sizwe Banzi ga a kgone go šoma gobane a palelwa ke go hwetša dompase.

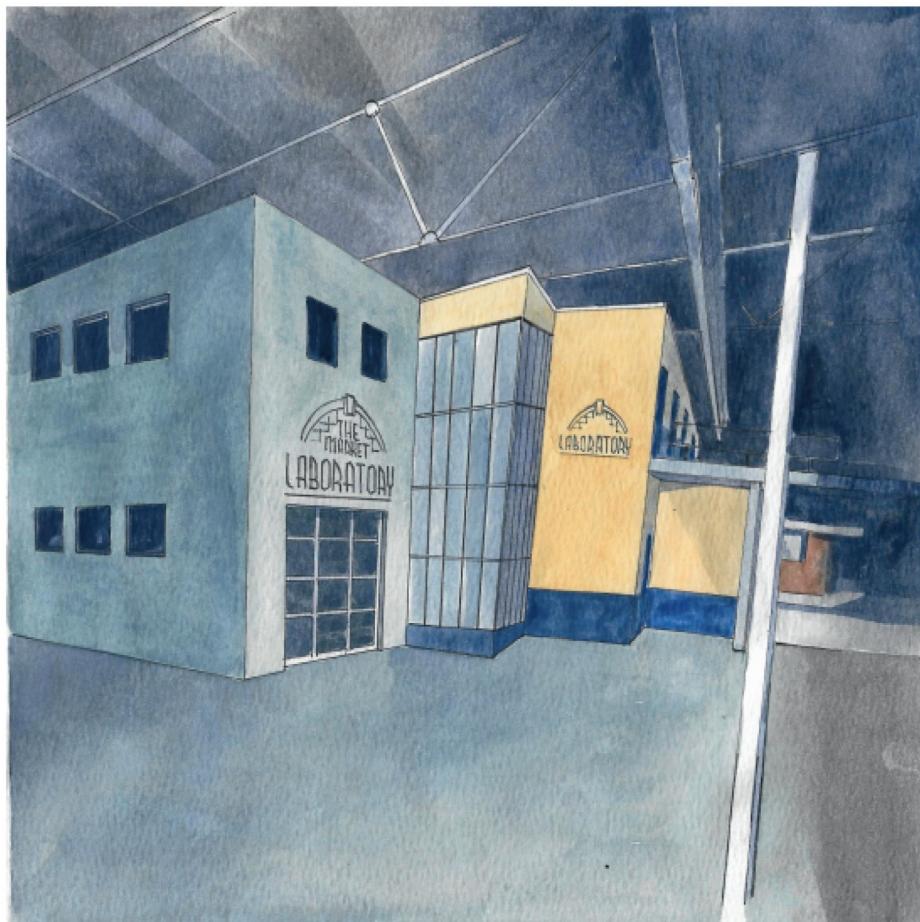
'The Island' yona e bolela ka banna ba babedi kgolegong ya go tuma ya dibofša tša dipolotiki ya Robben Island.

Ka 1975 kua New York, John le Winston ba ile ba thopa sefoka sa Tony Awards ka 'Sizwe Banzi is Dead' le 'The Island.'

Sefoka sa Tony Awards ke sa ditšhabatšhaba se bohlokwa seo se laetšago bokgoni bja go kgahliša bja dipaesekopo. (Dipapadi di bapalwa dipaesekopong).

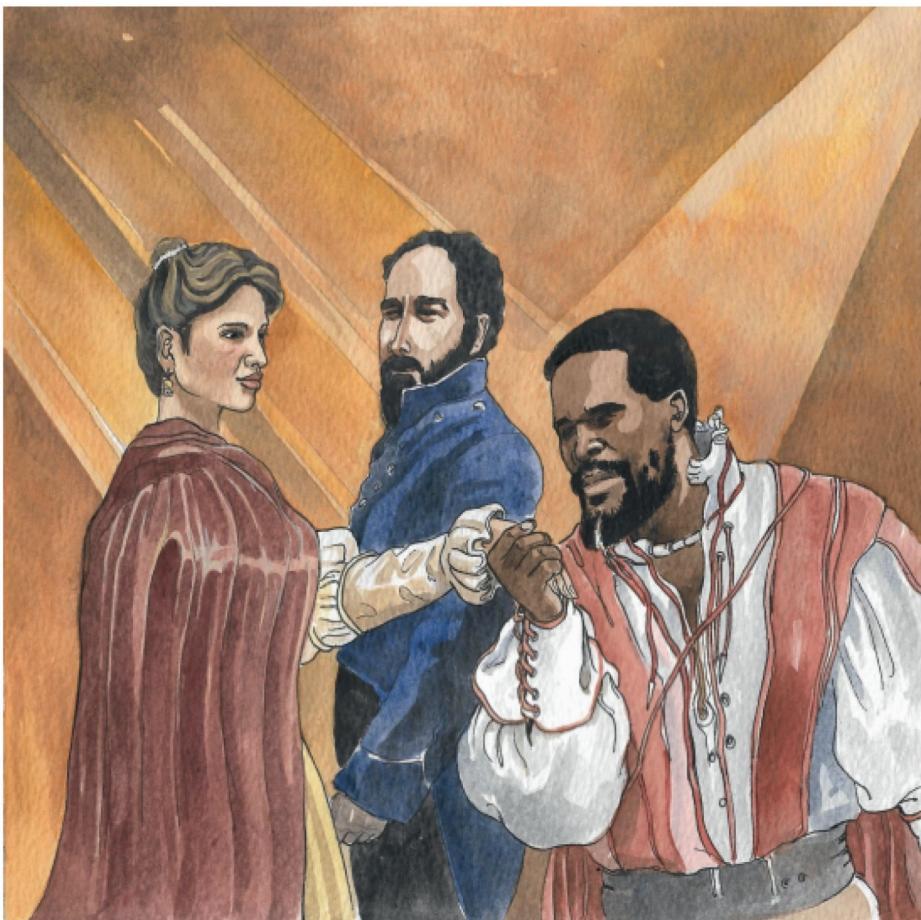
John o ile a thoma go šoma le molaodi wa dipaesekopong yo a bitšwago Barney Simon.

John le Barney ba ile ba hloma Market Theatre Laboratory, e lego seripa sa Market Theatre go la Johannesburg.

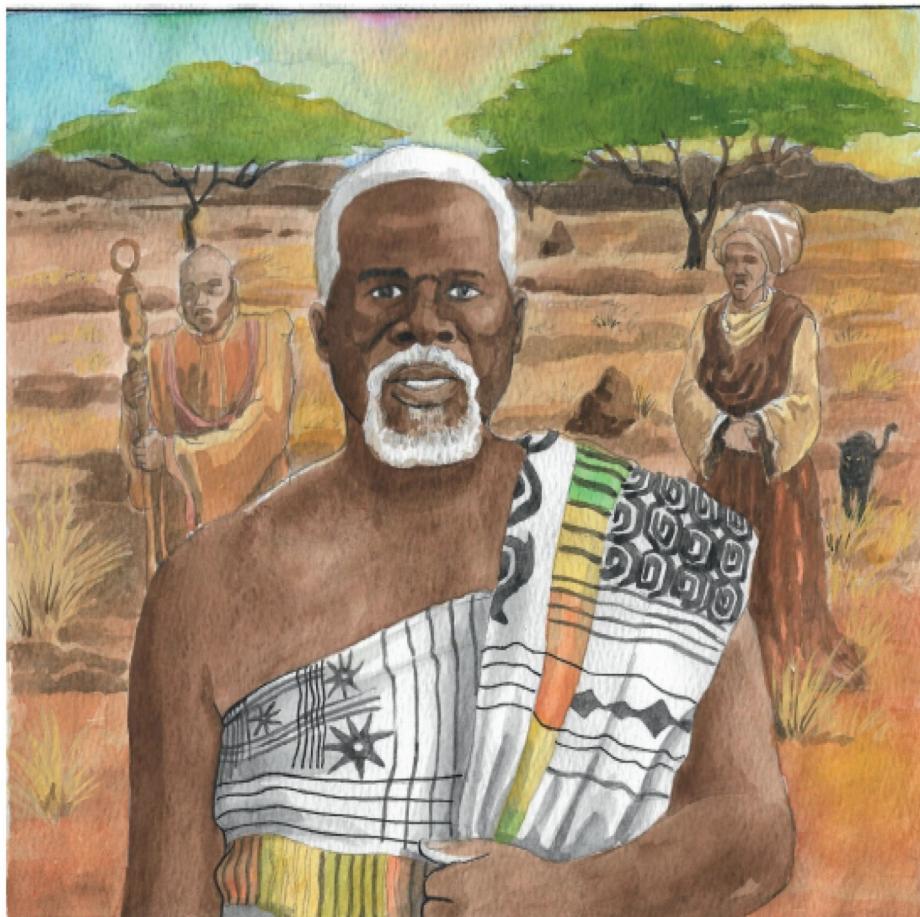
Laboratory e hlahla batho bao ba nyakago go šoma dipaesekopong, kudu ka go raloka difilimi.

Ka 2014, Market Theatre e ile ya fetolwa leina la lefelo la yona le legolo ya ba John Kani Theatre, go mo fa tlhompho.

Ka 2002 John o ngwetše papadi ya gagwe ya mathomo ya go bitšwa 'Nothing but the Truth.' Yona ile ya bapalwa Afrika Borwa morago ga kgethologanyo.

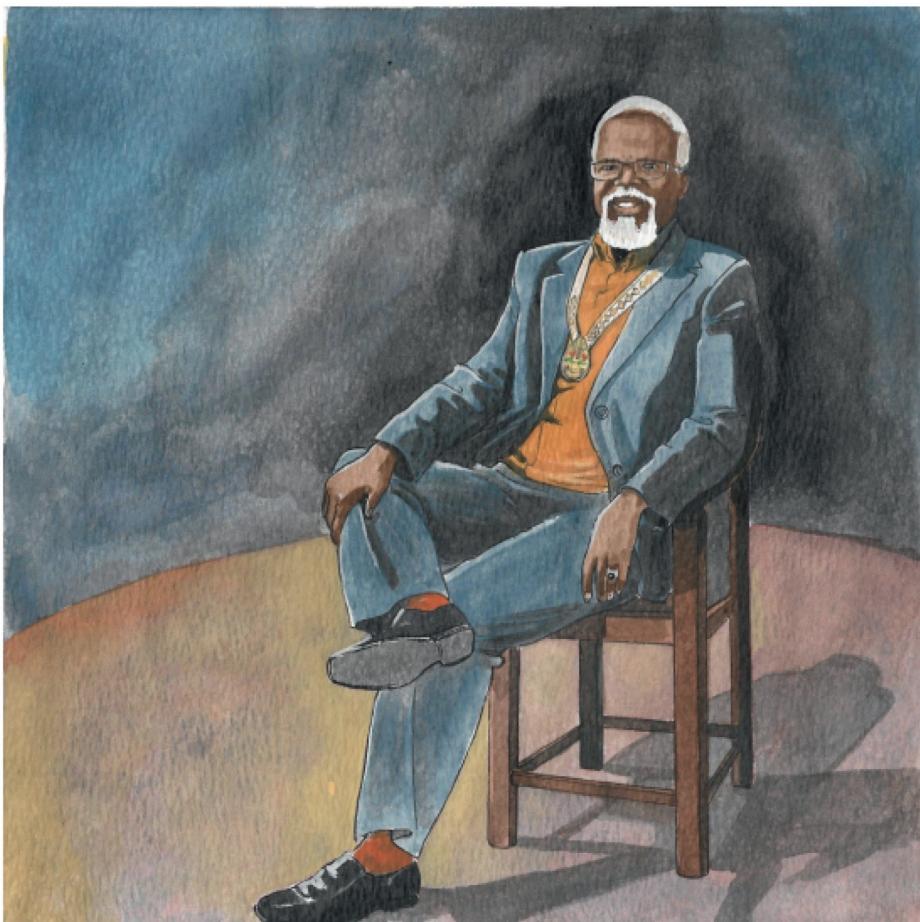
Mengwageng ye mentši ya go feta, o bapetše dipapading tše dintši tša go fapafapana, go swana le 'Othello' ya William Shakespeare, le 'Miss Julie' ya August Strindberg.

John o ralokile tlhatlamanong ya difilimi tša thelebišene. Ka 2016 a raloka karolo ya King T'Chaka of Wakanda filiming ya 'Captain America: Civil War'.

Ka morago ga mengwaga ye mebedi, a raloka karolo ya King of Wakanda filiming ya 'Black Panther'.

John o ile a dira gore leleme la Sexhosa le bolelwe bjalo ka polelo ya Wakanda!

Ka 2005, mmušo wa Afrika Borwa o ile wa abela John sefoka sa The Order of Ikamanga.

Sefoka se ke sa mešomo ya gagwe ya maemo a godimo ka tša boitlhamelo bjalo ka dipaesekopo, dingwalwa, mmino goba tša go bega ditaba.

Lehono le, John o sa tšwela pele ka go ngwala, go raloka le go atlega ka lefapheng la dipaesekopo.

—John ge a bolela ka diphihlelelo tša gagwe o re:

1. "Go ngwala le go raloka dipapading tša dipaesekopo go nthuša gore ke itswalanye le boteng bja pelo le moywa ka."
2. Na o nagana gore o ra go reng ka se?
Boledišana le ba bangwe ka taba se.

—Dipotšišo

1. Na John Kani o hlohleeditšwe ke mang gore a anege dikanegetlo? Gobaneng o realo?
2. Hlaloša gore batho ba ba latelago ba dira eng dipaesekopong: moraloki, mongwadi, molaodi.
3. Na leina la mathomo la sehlopha sa baraloki sa 'The Serpent Players ke lefe?
4. Nyakišša gore na go na le sehlopha sa dipaesekopo motseng wa geno?

Puku ye e hlamilwe le go ngwalwa ka polelo ya
Tshivenda, bjalo ka karolo ya porojeke ya Zenex
Ulwazi Lwethu ya 2021.